КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

Шоатта, 2 март, 1968 шу. № 27 (4507). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхечу Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

Арадувла 1923 шера дуьйна

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМХОЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Вай республика къахьегамхоша шерра йоаржанай пхе шера план ханал хьалха кхочушъяра йола социалистически дехь.

Из доархІамера декхар сийлен кхочушдара цар дех производстве дІахо дегІайоалара резерваш, цхьалхаш къовсам лоаттабу продукци дуккхагІа арахецарна цуьнга дІадолар доахара тІехьа. Иу къовсаме хьинаре дакъа лоацаш ба республика халкъа контролереш. Цар мугІарашка ва 20 эзар сонгІа сар. Уж ба толамагІбаза производственникаш, къахьегамхой теша бол ва наз.

Цхьа участок ац халкъа контролерий бІарг тІа ца кхочаш. Производства массайолча звеньяй балха цахалдаш влияни а халкъа тІахьожама группашен постанаш.

Халкъа контролераша дахи тІахьожам лоаттабу партен правительствен директиваш кхочушъяра тІехьа.

Халкъа тІахьожама органий инициативах вай республике чахальнад кхембарен хьурматдарен хьажарош. Цига дакъа лоацаш 40 эзар сонгІа саг хиннад. Халкъа тІахьожама группашен постанаш соахха енача предложенеех кхо миллион сом гаргга пайда баьннаб, кходаьд 2410 тонн тиша аьшк. 28 эзар тонн сонгІа мехкдаьттех мехкдаьтта продукташ.

КІезига къаьлнйгадам республика халкъа тІахьожама группаша тиша аьшк гулдарен из кийчдарен планаш заданеш кхочашъеча. Укх тІеххьарча шин шера планал совгІа мехкадеша тиша аьшк 2831 тоннаш дІакхочаш да.

Халкъа тІахьожама дукхагІйолча группашен постанаш зака кхетаду моашта хьалхашка латта декхараш. ХІаьта уж кхочушдарa цахадаш теркам тІаухайт.

Производстве дегІайоалара лешай халкъа тІахьожама органаша дохка йоакхе ер баьхаи йолаш республика дукхагІйолча промышленни предприятеша, транспортни гІашлони организацеша, колхозаши совхозаши кхоаьд дукха материальни рузкъа, производстване юкъейоалакьай толашагІйола методаш технологически процессаш. Масала, къаьстта шин йолх дека вІаштІехьйаьккхай Грозненски района Цхьоалагіча мал шІерагІча колхоза халкъа тІахьожама группе. Цар даим къовсам лоаттабу балха тІа кийслуча кхочамбоацараша, гучайоах боахам дегІайоалабара резерваш. Из баьхам долаш укхаза кхоаьд итташ тоннаш доагор, электроэнерге бІаьш киловатт-сахьаташ.

А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозавода тІахьожамхоша шоай болх тІаберзабаьб завода экономика дегІайоалара кертерча дешашта. Къаьстта чІоагІа теркам тІаухийт цар къахьегама юсарле лакхъяра, резерваш пайда эцара, технологически процессаш эргалдара дола тІулакхашта.

Кхоачамбоацараша къовсам лоаттабарал совгІа, уж цо хилийтара дІаим теркам тІаухайт Сунженски района «Победа» яхача колхоза халкъа тІахьожама группен постанаш. Дукха маьхера предложенеш елар цар хьайбаш Іалгара лахара, юртбоахама техникан дерттІа ремонт яра. Халкъа тІахьожама группай балхах лаьца уж саина массалаш дукха доалале йоаш я. Цар теша ду партийни организацеша кулгал а лоаттадеш халкъа контролераш шоай коллективай вахара доархІама дешаш кхочашде гІерташ, производство дегІайоалара даим йоакхо еш хилара.

Бакъда, цунна дхьана кІезига кхоачамбоацараш дац республика халкъа тІахьожама группашен постий балхаца. Хана а цийслу дукха формализм, шоай керттера теркам тІабахийтац цар производства доархІамерча дешашта, къахьегамен производственни дисциплина телхаерашца дерттІа къовсам лоаттабац.

Пачхьалкхен четаш баха гІертарашца цІенхаштта къовсам лоаттабац Шелковской района «Червленский» яхача чхьагІар доаккхача заводa, Грознерча № 4 йолча бетконкомбината, Грозненски района № 1 йолча шурай совхоза, шитта кхыйолча халкъа тІахьожама группашка.

Доккхийи чоалханем да пятилетка кхоалагІча шера республика къахьегамхоша хьалхашка латта декхараш. Уж кхочашдеча хьинаре дакъа лаца деза халкъа тІахьожама группашен постанаш. Цар шоай керттера теркам тІабахийта беза производства эффективность лакхъяра, чуьхьара резерваш гучадахара, производственни къахьегамен дисциплина чІоагІъяра.

Халкъа тІахьожама группашен постанаш налхадаш айххай чІоагІлен бувзам лоаттабе беза беррнгача къахьегамхошца.

Шоай балха тІа халкъа тІахьожама группашен постанаш шерра пайда эца беза пенгазетех, сатирически листокех, тап-хаьнгхьа е еа рейдаш, токханаш.

Деза заргІоала гІулах да шоай тІаьхІа решенеш мишта кхочашъю хьежаш налхадаш тІахьожам лоаттабар. ТІехйиц решени кахьата тІа на юташ, вахаре дерттІа чакхъяккха еза.

ХІана партйохама къахьегамхой бІаьстан балхашка кийлуча зама колхозий, совхозий халкъа тІахьожама группаша постанаш декхарийла я техникана ремонт яра балхашта цахадаш тІахьожам лоаттабе. Механически мастерскойшкара техника арала йиш йи дерттІа ремонт ца ей. Бовкха теркам тІабахийта беза дІаду фу кийчлара а.

Халкъа тІахьожама группаштен постанаш дахи доснам теза а цар балхага хьежа а декхарийла а мехьнарий партийни организацеш. Парткомийи партбюройи заседанеши каст-каста лувца деза цар болх тоабара, царна новкъостал дара дешаш.

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ ВИКАЛАШ БУДАПЕШТЕ ВІАШАГІКХЕТАР

БУДАПЕШТ. 29 февраль. (ТАСС). Консультативни вІашагІкхетара кхоалагІча денах бола коммюнике кепатехай.

Заседане председательа дени бар Бельге Коммунистически парте ЦК Политбюро член Жан Терф. Болгарски коммунистически парте ЦК Политбюро член, Центральни Комитета секретарь Б. Велчев. Боливе Коммунистически парте Центральни Комитета хьалхара секретарь Хорхе Колле. Бразильски коммунистически парте ЦК генеральни секретарь Луис Карлос Престес. Къамаьлаш дир:

Борис Велчева. Политбюро члена, Болгарски коммунистически парте ЦК секретара. ГФС Хойла. Американ ВІашагІкхийттача Штатий Коммунистически парте генеральни секретара. Арне - Линса Хювенена. Финляндие Коммунистически парте ЦК Политбюро члена Эуве Хонвихера, ЦК Политбюро члена, Германе Социалистически единни парте Центральни Комитета секретара. Эзекиас Папаиоанну. Кипра къахьегача халкъа прогрессивни Парте генеральни секретара. Эрвин Шарфа. ЦК Политбюро члена. Австре Коммунистически парте Центральни Комитета секретара. Халед Багдаша. Сирийски коммунистически парте ЦК генеральни секретара. Иравжа Искендера. Ирана Халкъа парте ЦК Политбюро члена Жорж Марше. Политбюро члена, Французски коммунистически парте Центральни Комитета секретара.

Цул тІехьагІа. вІашагІкхийттача болча 67 коммунистически болхлойи партей викалаша вьетнамски халкъага цхьайта солидарность послани тІайийцар.

БІАЬСТАННА КИЙЧО Ю

«Гудермесский» совхоз бІаьсти файоагІаяла Іа декха гІоне даим могаловгІаш хьабаьхкаб, цудукха йистана кийчо ба а баьцад цамьа а болх цунна. Хьалаз 2000 гектара тІа икха органически удобренеш араеал хьаттай картограмма теркал а ей.

Кхоачам балла минеральни удобренеш а я совхозе. Масала, аммиачни селитра 350 тонн, сульфат аммони 120 тонн, суперфосфат 200 тонн я.

Горох, суданскии баьца люцерна совхоз дІае дага йолча кхыча культурай. фу дІадера кондицешка кхоачалаь. Деррига а фу цхьоалагІчеи шоалагІчеи классах да.

ДІаюргІола кертера культураш гилуаргаш, хьажкІа, ка бола хлат кхелелга зеленешa дІа-са нийсдаьдІадедад, звеноша мехала а техникан а комплектовани сага дика йистадаьнад.

Кадраш кийчъяра а шоай ханналъ йоакхо еш. Вейтте итт механизаторш кинаькала а йолаш агробаьлдешар дийша аьнаар. Шина Калиновке Іомалуш итт механизатор ва.

Советски Герзашпарча Нилай 50-гІа шу дуза де, 23 февраль, тІакхоачаш техникана йиза ремонт яьккхара декхар тІанйиадар совхоза къахьегамхоша. Из декхар кочаьхала а йоалаш кхочашдир цар.

Ю. ИГЕР.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара

пакъадолхаш

Пхе шера план ханал хьалха кхочашъяра социалистически ехье хьинача «Красный молот» яхача завода цехошта юкъе хьалха латт кхьоалагІча цеха коллектив. Валови продукци арахецара февраль бетта план 26-ча дийнахьа 105 процент кхочашйир цеха болхлоша. Шин бетта плана совгІа арахийна продукци 31 эзар сома мехьа я. Арахецача продукцега дІабода мал локберах, метала, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоарах дІабехача шин бетта пачхьалкхена кходаьд массехк эзар сом ахча. ХІанзале а дукха болхлой ба цу цехе дукха хІана ца эшаш цхьалхарча квартала план кхочашъеь. Царех ва обрубщикаш ин. Насуханов, Хусаинов, Бакшиев, Чернов, кхыбараш. Юкъера лаьрдІача карех хІаране смена нормаш 130—145 процент кхоачашъю.

СУРТА ТІА: балх беш ва обрубщик Г. Насуханов.

И. Плаева сурт.

МИШТА КХОАЧАШДУ 1968 ШЕРА ДЕКХАРАШ?

Хьайбай продукташ ахара кийчъера дукха лелаьча пхье юбилейни шера хьожаман дакагІа хилар Наурски района къахьегамхой. Царна хьожаньй КПСС обкома республика Министрий Советаш царна дара тала ЦІс бойрах.

Пачхьалкхенга дукх доахара квартала план шин беттал кІезига гІча хана кхорчашъяй шурски хьайбаш лелахараша. Шура кийчъяра темпаш а миттa совхкарчарех дикка лахагІа я: заготовительни пунктаашка дІачукхоечаьй из дІадакача Іайчул 22 процент дукхагІа.

Пачхьалкхенга планал совгІа 665 тонн шура йохка укх шера цу тайпара декхар отталаьа шоашта хьалхашка шаурски фермий къахьегамхоша. ХІаьта, кхы ха ца йоаеш, цар хьинаре ваь йоаргийр из декхар толаме кхочашйоар дукха.

Ераш я дегІанхара цифраш:

январь бетта шин кІирагІа наурсько заготовительни пункташка дІакхоачийр 107 тонн шура. ДІалдрча шин кІиргагІа — 179 тонн. Иры тІехьагІа — 183 тонн!

Мишта къахьег аьнача дош долаш болча наха. Керла рубежаш белгал а яь, доакьарех пайда дашагІа еш, доахан дика Іалгара даха, кеттача доаьхана Іулий продуктивность дІахо лакхъяра дерригача кхочанех найда еш гІерт хьайбаш леладераш.

Сунженски бохкамаша февраль хьалхарча шин кІирана пачхьалкхенга енай хьалхарча 14 дийнахьа ехкачул 23 тонн дукхагІа шура. Цул тІехьагІа заготовкай боарам кхы а 29 тонн лакхбир.

Кхыча районашка а лаккху хьежамаш. Халалоте а массахьа дехкам. ХІаьта балх бара кхалом цхьатара ма дий!

Укх тІеххьарча шин кІиргагІа малгобекски фермашкара 3 тонн кІезигагІа кхачай шура дІалахача 14 дийнахьачул. ХІаьта заготовкай темпаш кенте а яр лоха. Халла 48 процент марa кхочашъеьна квартала план.

Декхараш тІайийнар, планал дикка дукхагІа шура пачхьалкхенга йохкаргье аьнна дош далар, тІакха цу наш кхочам а ба Іалха Іайра. Байбаннаб дІяниаш шерашка декхбаьнна хьувзара: хьалхара беттал нарара даайтача тІехьагІа хала кул уж шхатІехьакхие.

ТІехьадусача бохнанашта юкъе — Наьсарен, Шелха, кхыча районашкара. Наьтта районах яхкинаьа шура кийчъера боарам, севкха цу хьена хинначунна ннйсбича, лохбеннаб.

БІарчча хьайнача заготовкай боарам 6 процент лахбеннай республике. Цхьабаьхьа, тоpонаша бол кулийт дакагІа йола результаташ яха.

1968 шера декхараш кхочашдар дукха лоаттабеча къовсама хІара ди дукхача мехьа да. ТІехьабусараш хьал йоаш ен. Наурскийн сунженскийн боароaта кхача баш болош а ерига фермаш!

26-ча ФЕВРАЛЕ КХАЧЧАЛЦА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(проценташа доархІаш)

	Доахан	Шура
Ачхой-Мартан	73	56
Ведано	90	115
Грозненски	36	64
Гудермеса	110	70
МалгІобека	30	46
Надтеречни	33	70
Наьсарен	86	54
Наурски	162	75
Нажай-Юрта	147	93
Советски	218	94
Сунженски	105	70
Урус-Мартана	38	62
Шаьла	74	35
Шелковской	90	76
Еррига а республике гІолла	79	67

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНИ

Самарлийнахьа политически лекцера ЦІагІа идеологически болхлой республикански совещани хилар. «Юбилейни шера баьца идеологически балха итогаши В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу тиазаз дезас кийчо яра дувзадеча дІахо из чІоагІйара декхараш» яха доклад йир КПСС обкома пропаганда агитацен отдела заведующе И. И. Латышева. Цо белгаладьяхар, идеологически фронта беррига болхлой, пропагандисташ, лектораш, политинформатораш, агитатораш, культура болхлой — республика къахьегамхой творчески хьинар дІахо а лакхде, коммунизм хьальеча церда толамаш дахара цар теркам тІаберзабе, революционни къахьегамен традицеша, социалистически патриотизма, пролетарски интернационализма, халкъий доттагІлав уйлаша уж хьалхебе безаш хилар.

Прениешка къамьлаш дир А. А. Назирова — парте Ленински райкома секретара. А. С. Попкова — «Знание» яхача республикански обществаш белхІохламерча секретара. Б. Д. Абаева — парте Шаьла районна секретара. П. И. Руденкова — Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода пропагандиста. В. Л. Новикова — КПСС обкома школай отдела заведующе. М. К. Льянова — Нохч-ГІалгІай журналистий Союза правлене председателя. И. П. Бурганова — Гудермеса станце локомотивни депо политинформатора. М. Ф. Голикова — А. П. Чехова цІерагІча республикански библиотека директора. И. А. Юшкова — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза парткома секретара. О. А. Минеева — ВЛКСМ обкома секретара. И. И. Беветовас — КПСС Старопромысловски райкома секретара. М. Пугоева — КПСС Наьсарен райкома кхалнаха юкъе беча балха отдела заведующе И. С. Полисбенко — республика кинофикацие управлене начальника.

Совещане къамьал дир КПСС обкома секретара Х. Х. Боков.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАКЪА ЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИ ПОЛИТИЧЕСКИ КОНСУЛЬТАТИВНИ КОМИТЕТ ГУЛЬЯРАХ

Укх шера 6-ча марта Софие гуль Варшавски договора юкъе дакъа лоаца пачхьалкхений политически консультативни комитет.

ПАРТЕ ХЬИНАРЕ ГІОНЧИЙ, НАХ ВІАШТІЕХЬБОАХА ТЕШАМБЕННАРАШ

СССР ПРОФСОЮЗИЙ XIV-ча СЪЕЗДЕ

Съездий Кремлевски Дворце болх дІахо бу советски профсоюзий XIV-ча съезда. ЦаІ йистеналча шоллагІвар воалаш къамьлаш де трибуна тІа бувл промышленностех юрта боахамех новатораш, министраш а предприятей кулгалхой а, Іилман культура деятелаш. Уж массаша вІашагІхоам дар мейка халкъа боахам дегІахкуваьча керла рубежаш лувцара йоакхе елга, профсоюзий гІулакхаш тоаде чІаттІа безам болга.

Доазув дехьара баьхача съезда хьаьшаша—къамий профцентрийн хулен халкъаьнта юкъерча профсоюзни организацей викалаша — шоаш моаршал луш къамьлаш деча хана къонхайкам дунен тІа эттара хьахарча социализма мехка халкъацара бежарий доттагІала уйла, шийй массе тайпарча-оалахашен гІулакхашен йолча империализмана дуьхьала лоаттабеча халкъий къовсамца пролетарски солидарность хилара уйла.

29-ча февраль ІуйрийнарчІ заседание къамьлаш дир кхачан промышленноста болхлой профсоюза ЦК председателя Е. Ф. Гуганов, СССР Іилмий Академе президента М. В. Келдыш, Краснодарски края «Кавказ» яхача колхоза председателя Социалистически Къахьегам Турпала А. Н. Колесников, СССР айгача промышленноста министра Н. Н. Тарасова, Ленинградерча Кировски завода директора А. А. Любченко.

Моаршал луш съезде къамьлаш дир монгольски профсоюзий Центральни совета председателя Д. Ядамсурэн, Югославе профсоюзий Союза Центральни совета генеральни секретара В. Свободова, профсоюзий Еррига-африкански федераце (ВАФП) массаьарча секретара Давид Б. С. Зомбасон, Іарбий профсоюзий Дунен халкъашта юкъерча конфедераце генеральни секретара заместителя Хасан Салех Зекуфайва, кхычар.

ДІахо къамьлаш дир пачхьалкхан торговлен потребительски кооперацен болхлой профсоюза ЦК председателя А. Г. Шанаурова, Вильнюсски пластмассай завода бригадира Д. Ю. Миклашевичюс, СССР газ-йоакхача индустре предприятеш хьалъяра министра И. В. Голдина.

29-ча февраль СССР профсоюзий XIV-ча съезда сайрийнарча заседане къамьлаш дир РСФСР Министрий Совета председателя заместителя Л. П. Лыкова. Красноярски гидростанцерча комплексни бригада бригадира коммунистически къахьегама ударника А. Н. Лаврыгина, Киргизски ССР профсоюзий совета председателя Б. Савченков, СССР халкъа артиста, Шевченко цІерагІча операн балетен Киевски академическа театра месткома председателя Д. М. Гнатюк.

Советски профсоюзашка а хІаьта парга гІолла дерригача советски халкъага а моаршал луш съезде къамьлъ даш дир алжирски къахьегамхой Еррига-юкъарча объединене секретара Абдельбадер Дридера, Еррига-кипрски къахьегама федераце организацешта йолча секретара Пандемис Варнавас, Цейлона профсоюзий федераце генеральни секретара М. Г. Мендис, кхычар.

ВЦСПС балха хьакъехьарча докладах лаьца СССР профсоюзий XIV съезда резолюце проект кийчъяра комисси хаьржар съездо.

1-ча марта дІахо бу болх съездо.

ЕРРИГСОЮЗНИ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ СОЮЗИЙ ЦЕНТРАЛЬНИ СОВЕТА ОТЧЕТ

ВЦСПС ПРЕДСЕДАТЕЛА

НОВКЪОСТА А. Н. ШЕЛЕПИНА ДОКЛАД

ЧоагІа уйла тІахийтам доаш тохадена делаши ладийгІар вай съездо, аьлар А. Н. Шелепина, СССР профессиональни союзий XIV-ча съездага а парга гІолла вай сийлахь-бокхача Даьхен турпалерча болхлой классагеи беррига къахьегамхошкеи а Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дайтача моаршалга. Вай парте Центральни Комитето лакхха мах баьб советски профсоюзий доархІама а гІулакхий а, парте хьалхашка отталаь декхараш социализми коммунизми хьалъяра еррнгача этапашка кхочашдара даькъе царна карагІдаьнача революционни, тІема, къахьегама гІулакхий, белгаладьх дІахьарча этапера профсоюзий оалийгара декхараш а уж дегІабахара перспективаш а.

Мукъаьба сона профсоюзий XIV-ча съезда цІерагІа Коммунистически парте шолех бенна боакха тешам советски профсоюзашка боаберг ца хиларах, дІахо а шоаш цун тешаме ког гІортолга, хьинаре гІончий, парте чуьхьарен арахьарен политика тешаме [illegible] хургхиларах, В. И. Ленина шин вахкетена коммунизма школа, вай мехка коммунистически общество хьалъяр духьа лоаттабеча къовсама нах воарагІйоаза денаьера организаторий хила аьнна профсоюзашта тІадожаваь декхар кхы а дикагІа кхочашдергхиларах вай парте Центральни Комитета дош дала.

Профсоюзий XIII-гІа съезд хиначул тІехьагІара ха, аьлар докладчика, вай мехка а дерригача дунен а вахаре дерригдунен-исторически доархІаеча событеех хьалйизза хиннай. ЙоккхагІа йола событи хилар хІанзарча заман экономически, политически, культурни строительства дечески, культуриий строительстве ирачески [illegible] кхараш кийчдаьн массе савгІорахьара баькъаь хьахьенхан, партийни, пачхьалкхен, общественни вахара ленински принципаш нормаш чІоагІъяь а хІахо дегІайоалаш а йола Советски Союза Коммунистически парте XXIII-гІа съезд. XXIII-ча съезда исторически решенеша ІалаьнгІе чІоагІа айдаь дерригача советски халкъа творчески низамаш хьинари.

Коммунизма алевлаш котьхар кухьа лоаттабаьча къовсаме чІоагІъеначаь Советски Союза Коммунистически парте шийна нийсса кхы ахьаькха боацача кхетамца Іалаьнге боккха теоретически, политически, организацешни болх бу наха юкъе, вІашкаоа, вІаштІехьбоах коммунизм хьалъяра тІаберзабу советски халкъа лоІам, хьакъхал, дахъаргдоаца хьинар. Советски халкъо шийй турпалеча къахьегамца парте кулгалагІа кхы а дукхагІа чІоагІбаьб социалистически пачхьалкхен экономически обороннии ниа, айдаь вай Даьхен сий, хоастам, доархІам, хьалханкаьа керда тІа баьккхаб коммунистически общество хьалъяра новкъа гІолла.

Социализма, вай Коммунистически парте, Советски пачхьалкхен доккхийча низай сийлахь-боккха толам хьалъоккхар хилар Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара юбилей саьрах. Ах бІаь шера советски халкъо лоаттабача турпалеча къовсамен котадоаьнйи итогаш массе савгІорахьара хьахьенхар КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева цхьана хиннача КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета торжественни заседане дьхьа доклада тІа.

ЦК октябрьски (1964 ш) пул тІехьагІарчеи Пленумий, XXIII-ча съезда решеней новкъосталла вай парга кхы а дукхагІа чІоагІъеяр, шера а ленинах, чІоагІ а ленинах халкъацара цун бувзамаш, боарам боацаш чІоагІа лакхъенний цун авторитет. Парте дикн бовхко за профсоюзий. Коммунистически парте кулгаладеш йолча вай мехка профессиональни союзаша лаца делгІаш дола дакъа лоал советски халкъа карагІдовлача сийлахь-декхача хІамашта юкъе. Коммунистически партеней цун ленински Центральни Комитетаи гонахьа айхха кхоттена, декал дола организаци а йолаш кхачай советски профсоюзаш шоай съездага.

ХІанзарча хьалашкара советски профсоюзий балха чулоацами лоставм, аьлар дІахо докладчика, белгалбаьб КПСС XXIII-ча съезда, КПСС ЦК октябрьски ноябрьски 1964 ш.), мартовски сентябрьски (1965 ш.). Царел тІехьагІарча Пленумий решенеша.

Профсоюзий низам тІагуджьи тІахайтам кертера сфера хила а хиннай, йолаш а я социалистически экономика. Советски профсоюзаш массаза а хинна парте ког гІортолга, мехка халкъа боахам дегІакхуллача, къахьегама оасарле лакхъеча, Іилма-технически прогресс сихъеча дерригa а вІаштІехьоаза ца. Из цар доархІам кхы а дукхагІа лаьйбаьб Коммунистически парте Советски пачхьалкхенан укх тІеххьарча шерашка вай обществан вахарерча экономически социальни процессашта дош дола Іилман кулгал дІахо эргадаьккха толара даакъе чакхдаькхача доархІамеча гІулакхий новкъостала.

ВЦСПС-а, профсоюзий комитетийи советийи теркаха юкъьоттиге хиннаб кердача пятилетке парте хьалхашка отталаь декхараш кхочашдар духьа лоаттабаь къовсам. Болхлой классо, колхозий ахархоша, вай советски интеллигенце ІалаьнгІе йоккхача энтузиазмацеи хьинарцеи кхочашъю парте отталь сийлахь-йоккха заданеш. Балха хьакъехьа ВЦСПС-о отчет луш доза шераш Советски Союза къахьегамхоша Коммунистически парте кулгалца, семилетка тІеххьара ши шу чакх а даьккха, пхе шера керда план кхочашъя йолаль а цун хьалхара шин шера заданеш толаме кхочашъяь а ха яр.

Цу юкъа вай Даьхено ІалаьнгІе сихача темпашца дегІакхийлад производительни низам, башха-дика толамаш даьхад промышленносто. Болх бе йоалайнай 1800 керда йоккхий предприятеш. Аьхха цу шерашка хьаль керда экономически потенциал массехказа йоккхагІа а тІеи болабале хьалхагІарча 1940 шера хиннача еррнгача промышленни потенциалал. Цхьаьъ хьалеха хинна промышленность хьаяра ткъо шу гаргга маьршача къахьегама за кйшар вайна. ХІаьта укх тІеххьарча хана хІара шера хьацу вай тІом хьале хьалхагІарча деррнгача ткъаь шера даьчул дукхагІа. Толаме кхочашъеш латт керда пятилетка, цун хьалхарча шин шера заданеш чІоагІачеи темпашца дегІакхай вай экономика. Къаьстта а толаш дар юбилейна 1967 шу — Сийлахь-боккхача Октябра шоашта ихь шу цун шу. Цу шера промышленносте даькъа къахьегама толамаш — укх тІеххьарча массехк шерарчул дикагІа да. Доккхий толамаш даьхад колхозошка, совхозий болхлоша, механизатораша, юрта боахама специалисташа.

Советски профсоюзаша докхаз ду, белгалдаьккхар А. Н. Шелепина, профсоюзий члений доккхача эскаро Коммунистически парте кулгалца дерригача советски хьинаре цхьаьна шоай хьинар производства сфере дикка айдаь а вай Даьхен экономика, Іилма, культура дегІакхуллара, советски халкъа вахара керда айдара гІулакха юкъе довкха дакъа лаьцна а хилара.

Экономика дегІаккулара профсоюзаша еча воздействе керттера метод хила а хиннай, йолаш а я социалистически дехь. Отчет луче юкъагІа ВЦСПС-о, профсоюзий ЦК-ас, профсоюзий советашеи комитеташеи лакхбаьб социалистически дехьо кулгалдара боарам, довкхоска дехь вІашагІъехкаргІолаш оргалоиаш йир, пайданагІа йола ехьа дукхица керда формаши методаши кийчйир.

Коллективашеи производстве хьалхалаттарашеи дукха керда маьхера патриотически гІулакхаш доладарца белгальелва шуьц шун йола юкъ.

ВЦСПС XI-чеи XIII-чеи пленумаша белгалдир Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара сийна къахьегамхоша тІаийца декхараш кхоачашдар духьа дерригача халкъа юкъара дехь йоаржаяра даькъера профсоюзий декхараш. Юбилейни хана а итта, миллионаш болча наха хьахьенхар къахьегамц турпален бокъонца йола образецаш. Предприятей, гІишлонхий, колхозий, совхозий, учреждений эзар совгІча коллективана КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС памятни байракхаш еннай. СовгІаташ деннача коллективай къахьегама денала символ я уж байракхий, къахьегаме керда толамаш дахара деташ увууттаду цар. Октябра сийна лелаьча дехьа турпалаш кІезига бац вай съезда делегаташта юкъе а. ДІадахача 4 шера халкъа боахам, Іилма, культура дегІакхуллача толамаш лаьца хиларах 704 эзар сага Советски Союза орденаши медалаши ен ний, царех 3686 сага Социалистически Къахьегама Турпала цІи енний.

Новатораши производстве хьалхалаттараши — из а болхлой класса, къахьегача ахархой дерригача советски халкъа сийлен курали. Хьалхарча пятилеткай турпалий, социализм дегІайоаларан хотьлаккхараи шоай къахьегамца новкъостал дарий цІераш дерригача халкъа йовзаш саина, миттa халкъо цІаккха а йиц ца йолийтаса леларгьа тахан коммунизм хьальеш боахарий дукха миллионий эскара хьалхарча мугІаре латтарий цІераши царна карагІдийнна денелера гІулакхаши.

Докладчика дІахо белгалдаьккхар, вІалахача шерашка социалистически ехьа экономика дегІауханга сихарен даха кхетам бадарен йиз бола средстве ше хилар кердача низама хьаьхьенха а ше дегІаухача юкъагІа духалгахьен дикалтахьен керда башхадика хуьцамаш хь а хилар. Нагахьа санна ехь лелерий мугІарашка 1964 шера 50 млн. сонгІа боахле, инженер, техник, гІулакхера сар хиннаяле, 1967 шера цар дукхах 65 млн. сага даккхьчар.

Ехь дикалгаха дегІанха хилара къаьпта тешал деш ла хІанa 35 миллион совгІа сар чулоацаш бола, коммунистически къахьегама тІехьаьра болаш дегІакхувлача даькъа толамаш. Социалистически ехь дикалгахье эргаюваш толлара башха-дика хьахкашш да къаьст-къаьстача болхлойи коллективашйе декхараш хІана ходамбоашагІа, экономически нийсагІа хинна хилар а производства эффективность лакхъяра дикагІа тІадерзаль хилар а.

Профсоюзий декхараш юкъе агтара кертерчарех цаІ — из да социалистически ехь дегІакхувлари ари боахаш тоари.

(Чакхдолаш 2-ча оагІо тІа).

ЕРРИГСОЮЗНИ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ СОЮЗИЙ ЦЕНТРАЛЬНИ СОВЕТА ОТЧЕТ

[illegible]

Нацко хилла а кхечу а болх советски профсоюзийн, аьлла А. Н. Шелепина [illegible]

[illegible]

Ненгбосту А. Н. Шелепина доклад [illegible]

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРГА

УКХАЗА БАЬХАБ УЛЬЯНОВГІАР ДЕЗАЛ

[illegible]

1967 шере В. И. Ленина цІен-музейна реставраци яй [illegible]

[illegible]

Алексей [illegible],
АПН-н корреспондент.

«СЕРДАЛО»
2-гІа агІ. 2 март, 1968 шу.

МАССАНЕ А ЦУН СИЙ ДУ

Педагогически балха ветеран Веркин Леонид Семенович ца воваши шун ейй ца деши саг ваи Шелковской района «Червленская» яхача станице. Сайрийнарча юкъерча школа директор из хиларах а доацаш хьинаре общественнийх хиларах вокх из вара.

Уйх массехк шера хоархӀаме партийни поручени кхоачашъеш ва коммунист. Партийни просвещене пропагандист ва из.

КхоалагӀа шу да коммуниста Веркина станице марксизма - ленинизма лард Ӏомаеча школе парте истори хьеха.

Цунгара кӀоарга политически знанеш ацарад совгӀа, нахаца Ӏимерад хила, книжкаца болх бе, марксизма-ленинизма теори дарлерае Ӏомалу ладувгӀараш.

ТӀаьхьа вий саг ва Леонид Семеновича группе. Царех дукхагӀбараш колхозахой, предприятий кулгалхой ба. Тайп - тайпара ба ладувгӀарий общеобразовательни боарам — 7 классагара 10 классага кхаччалца. Массаьа а юххьанцара политически школа йистеяьккха ва уж.

Дешара шу дӀадолалуш цхьабараша атта кхетадора парте истори, хӀаьта из хала кхетадеш а дукха бар. Цулухьа шийх пропагандистски балха практике Веркина дукхагӀа теркам тӀабохийт индивидуальни балха. Из дика вӀаштӀехьдоал Леонид Семеновича. Шийх группа ладувгӀарашца цхьана производственни а общественни а балха хиларах. Цунна дика довз ладувгӀарий духовни хьашташ, царе балха опыт, царе политически знаней боарам. Цулухьа занятеш ладувгӀарашца айхха бувзам болаш, хьакхаштта дӀа-хьа къамаьлаш хеш беседа санна чакхъяьхаш занятеш.

Даим занятешка еррига уйла тӀайохийташ кийчлу Веркин, теоретически материал ладувгӀарий практически балхаца ювзаш дӀахьу занятиш. Пропагандистски балха йоккха балха опыт болаш ве вало а хӀара занятиш дӀайохьеш, фу ирхаз а тахан хӀадувгӀараша, фу пайда хургба царна тахалара беседа, иштта фу хича лаьхьуш — уж хаттараш тоа шийна Леонид Семеновича.

ХӀара ладувгӀачоа материал кхетае новкъостал ду пропагандисто, консепт даьа Ӏовшбу, занятешка уж дешар кийчбалара пайда хиа белаполитически литература хьахерже новкъостал ду.

Все шу хьалха политически школе шера къона коммунист кодхозо Ю. М. Мащенко. Политически знанеш кӀезига яр цун. Юххьанца хаза дар дӀарицача гага дешара програма кхетае. Пропагандиста Веркина агӀара хьалха парте истореда мун бозам тӀа а бакийта цун тӀехьагӀа кхетае хала йола материал Ӏомае кулпа новкъостал де ваьлар. Кхы шера собаре хьийта хьа дехьа дайнадаь. ХӀана тӀаьхьа дистихьаннай вӀаштахча сага политически кругозор. «Червленский» яхача колхоза дикагӀа болча политинформаторех цаӀ ва Мащенко Юрий.

Веркина кулгалдеча ладувгӀарий группа член царах хьалхачуксхолох юкъе боча агитмассеви балха юкъе лакхъа доал.

ЛадувгӀараша Ӏомаеш йола материал кӀоаргагӀа кхетаде занятешка тайтара пособех пайда эц Веркина. Парте историх лоза альбомаш, схемаш, иштта кхыйоза пособеш из хьалйи Леонид Семеновича.

Пропагандисто занятешка дика пайда эц нахтагерча вахарах.

КПСС XXIII съезде цхьа шера вхан ханал хьалха кхоачамъяьра партийни организацешта хьалхашка оттадьча лекхавех хинца семинаре боккха пайда дуйи чакхъяьлар. Цу семинаре шо-шоай балха гӀулакхехи хьалхашха маттача векаарех къамаьл ца деш наггахьа саг висандар.

Дукхача шерашка къахьегамхоша а коммунистически кхетам а душ Веркина баь балх дукха ха Ӏоаницаш белгалдаьккхдар Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхерча Совета Президиума. Цун указах Сийлен грамота а душ республика сийлен Доска тӀа дӀаяздаьд Леонид Семеновича цӀи. ХӀаьта КПСС Шелковской райкома райисполкома «Шелковской района сий долд граждани» вахар Веркинах общественни вахаре ца хьаларе дакъа дацарах.

Иштта сий ду пропагандиста бахача наха а.

Е. ФАРМНЕВА,

КПСС Шелковской райкома секретарь.

Уих шера план хаяда хьалха кхоачашъяьра еррига шийх гераш вчерцагӀьахой Грозненски ГАРО заводе цахий, сменой, участкий коллективаш. Чурча кхоачанаш баьаа пайда нийсу. Цу дахьа къьастта шийх балх дика вӀаштӀехьалхахой литейни цеха коллективаш. Цулухьа дехха ца доала къахьегаш тоалаш а. Февраль бетта план хана ца да хьалха кхоачамбер ца. Уих бетта четах арахийца продукци зоаниш сорай хьалх я. Уж тоалашаш доагача къьастта дика къахьег ма. Маотынова, Муртазеловаь, Тимишевс, Омаровса, кхычеш-ва.

СУРТА ТӀА: бриг бош ва гевгаргелчи А. Муртазалиев.

И. Попова сурт.

Венгерски халкъа Республике бӀаьстон кхачакара балхаш доладенад. СУРТА ТӀА: балха кийчъяй баьхогӀам лорапра станне самолетов (Бульбрсо, столицанов уллув).

МТИ—ТАСС сурт.

НОТ-а ТОРОНАШ

Къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбоахкар. Из доапаш хилча хӀана ца хулча дол ацинг доагӀа техника, технологи, производствана доаллар дӀахо догӀаккхувалит. Йо шин хулийт оборудованега плана боарамее, лакха эффективность а йолаш болх байта, балха ханах пайда ийбара ыьтапаш дола хьалаш хилийта, хьалхалтта опыт шерра юкъеихахьа, творчески торонаш дертӀа дегӀаккхувла.

Грозненски крекинг-завод — из республика хьалхалаттача предприятех цаӀ а. Уххаза хьалха а юкъеяккхьай керда оборудовани, прогрессивни технологи лададьй, производство тоаламагӀча тайпара вӀаштӀехьальхай. Цхьабакъда, из дерригш а плана боарамагӀа доаншш, Ӏилман лард йоацаш деш хиннад.

1968 шера доалалаь цу предприяте къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбоахмега—хӀаьта вӀаштӀехьъяьккхай НОТ-а лаборатори. Юххьанца ттаа хиннадац из вӀаштӀехьъяккхарашта. Миштa, сенгара дӀаболабала беза, юххьанца къастаде деза дешаш малагӀаш да хоши хиннадац царна. Из балхьан долаш, къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбахара меттел, цар къасталеш хиннад, моллагӀа а дола организационни дешаш. Цхьабакъда, цар кастта кхеталир шоаштa хьалхашка оттадьраш уж декхараш доаццилга.

Хувпахаш делга доладелар. Предприятера производства лард технологически установнаш хилар бахьан доаш лаборатора балхлоша лахьрхӀар цига гӀулакха дуттӀабувлига. Цу гӀулакха цхьан установке доаз а хӀама чуловпаш кӀоаргта тохкам бир. Кхо бутт гарга за льекхар из тохвам беш. Цунах дакъа доаьаш хиннад НОТ-а творчески группа, инженераш, белхлой, центрально-заводской лаборатори.

Тохкамаш кечеш дуттӀабуллача юкъегӀа гӀулдалхьар болхама-организационни а дукхьа технически а хьакъехьара дукхьа а кхоачамбоапараш. ГӀулдалхьар установка балхе рожимаш каст-каста телхаеш хилара керттера бахьан бедал дика ца хилар долга.

Цунца дувзадения производственно-товарни конторана хьалхашка цӀенхаштта дош оттадир мехкдаьтта продукцена регламентаци яра а дӀакал тоалра а хьалхьехьа. Из дош къоастаьар кастта хоала хьалар установка балда тӀа. Цо тоаро хилийтар 6 эзар сом кхоле. Из юххьанца балхда гӀа бар. ХӀаьта, шаьрра аьлча, из тешаш а болийтар, болх ӏе а Ӏомабир.

Лабораторе а къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбахара система шийх а сий къьастта чӀоагӀа лакхлелар ремонтно-механически цехе НОТ-а плане вӀаштӀехьъяьлачула тӀехьагӀа.

Из участок производственни процессана юкъе гӀо дара доархӀам балаш а, хӀаьта цудухьа из бошна торадъеш а яцар. Уххаза къахьегама овсаре лола да, производство лоарана вӀаштӀехьъаьхалаьа яр. Участке хьалеш хӀама а дацаш дукха хӀа боапра. Тохкам беча гучадаьлар доча балхех хӀама хьа ца Ӏар оборудовани, вацалаш дертӀа нийсъяь дӀоттадаца хилар, чакхъяа материалаш чийтеш ца хилар бахьан долаш долга. Творчески бригада членашта гучадаьлар къахьегама овсарло лор тӀа из хилар бахьан боал бу мотивгаш сердал кӀезига йолаш хилар, оборудовацаш хьала басараш хьийхча хилар цехагӀа. Цу дерригача дошай кӀоарга дуттӀабьлар. ХӀаьта багахьа санна уж гӀулакхаш хьала хе ца луш дусаш хиннадале, цул тӀехьагӀа царна кертера тероа тӀадахийта а бахар. Иштта, токарни мастерске сверлильни станокаш хыхча тайпара нийсъь дӀоттаелга тӀадийлар, инструментальни кладовойш аттуь болча тайпара дӀа-ца нийсбир, хьалха кастта образеца а хьежаш кхоачашдеш хиннв товарени фрезерни балхаш духхьае чертежашка а ескизашка хьежжа мара кхоачеш ца еггатӀадилар. Цунга хьежжа тӀадилар оборудованена спираргӀа, боарг хӀалдца бу босаш дола басараш хьокхалгатӀа а. Кхы дукха а цу тайпара дола гӀулакхаш дерга юкъедехьар НОТ-а планна. Уххаза тераполаьча гӀумехех лар цӀено доаттаара дешаш а, хӀара болхлочуо балла тӀара декхараш а, къахьегама овсарлон тоаллаш а лукхах кхы дешаш а.

Мукъарла де лоаш за цу «лаадама болхача хӀамаша» къахьегам вӀаштӀехьбанкхарец къахьегама овсарлон лакхъяраш ваьлеш арехклараш тешараш из хана цехе кӀезига хиннв хиладра. Тешамдабийнараштa ларгаедар хилар. Кхьеттал из план цхьан дакъа юкъеяхьарочa тоаро хилийтов къахьегама овсарле 11 процента алсамъяьккха, хӀаьта экономически эффект 10 эзар сом хиина а Ӏамар.

Къахьегам Ӏилма ларда тӀа вӀаштӀехьбоакхилга лоадаш боаццаш вала хӀамашара дӀадоладенад. Из юххьанца хьалинах къахьегамга болхлочо бода беча меттиго, тӀадоца бригадага, цул тӀехьагӀа участкага, цехага кхачча. Цхьабакъда, цу тайпарча системагӀа НОТ-а фу бераат лоал, еррига завода балха ца фу дергда къоастадега вӀаштӀехьадалар. Цудухьа крекингистваш дӀада бахар. Юхьанца карагӀдьеннача уж шин белар къахьегам Ӏилман лард тӀа вӀаштӀехьбаккхар, предприяте тардеина хилара. Опыт Ӏомайр. ТӀакха еррига заводе гӀоала доала хӀама уу а лоацаш къахьегаш Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбанкхара воалахелгӀ долаш торо а хилаш.

ДӀадаха шу чакхдоаллаш цу гӀулакха вӀашагӀьахар завода кертерча инженера кулгалду специалистий бригада. ХӀаьта цу тайпара бола плана хӀанз оттаь а хьинай. Цу тӀа белгалъяь шин-хьаь шера дергдда гӀулакхаш.

Фуд цу плана теркамердар? Эттара а хьалха из да производствона меха низаци автоматизаци яра, къахьегаш хьалаш дикагӀа тоадара, болхлой хьал-торе тоалра, цар квалификаци образоване лакхъяра да лаьрхӀа гӀулакхаш цхьана вӀашагӀхоттар. Плана тӀа шерра белгалдьд цӀено, производствени эстетика лелара дешаш.

Перспективни план оттаеш завода болхлоша пайда ийцаб мехка хьалхалаттача предприятей опытах. КӀонта боп крекингистана Саратова, Уфан, Москвани предприятешка творчески командировке ахийтарах пайда пайда а.

Цхьабакъда, белгалдаха дезаш да цу предприяте НОТ-а планаш увттараи юкъеккхьаран юкъера цхьалола кхоачамбоапараш а. Царех эггара а хьештдоапар да заводе хӀанз а НОТ-а бе боагӀа лаьрхӀам бубаланзеш цудухьа планаш уиттаир а чакхъяхар а терпал ца дуп цхьабола кулгалхой болаш хилар. ГӀулакх дикка чӀоагӀа шадува материально-технически Ӏалаше во хилара а. Къьаста а басараш заяаш хиларах йола дола производственни эстетика гӀулакх кхоачамьоала.

А. ЧЕБУЛАЕВ.

МЕХКДАЬТТАХОЙ СИЙЛЕН НИКЪ

Уих тӀехьарча шерашка шийх экономика лакхъяра дукха балхаш даьд «Сунжанефть» НПУ промыслови управлене коллектива.

Тха лоханенто болх бол йола итт шу мара доаш а доаьккхай хуппаьхиш хиннад тха управлене. Уих шера итт шу дизара цӀей делку мехкдаьттахошу. 1967 шера мехкдаьтта промыслови управлене коллективо планированени экономически стимулировацеи кердача системах болх бе хьдр. Цу шера балха овсарле лакхъяра план 109,1 процент хкоачамбир цар. ХӀара шера дукхагӀа деллых газ мехкдаьтта. 1966 шера газ 8,5 процент, мехкдаьтта 13,4 процента дукхагӀа дахийтал уххаза содаха 1966 шера найсдича. 1967 шера продукцена реализаци яра план 13 процента къахьегама овсарле 9,6 процента лакхъянный. Арадича продукцена дӀаболе иад долбор бахьан делаш 322 эзар сом алча кхелаьд. Дика хадлочац болхлой инженерно-технически болхлойи хилане а.

Уж тоаланаш дахара дикка гӀеддьа болалоца тийкчача рационализаторски предложенеш. НПУ балх дӀаболабаьча уих итт шера 2 миллиони 851 эзар сома пайда предложениш мехкдаьтта дина. Дукха рационализаторски предложенеш балха юкъейкхьарах техника кӀоарга бурув детаача Карабулакски контора шоалагӀча степень диплом ейнай. Сальжинаша конструкци а а из балха юкъедоалькарах цу контора инженерашта СССР ВДНХ совгӀата 5 эзар сом хьелладир. Цхьа инженерашка А. Куксова, А. Озерино лакхарча исландиа бурув токара хьадаь «ДФК юдото» Нохч - ГӀалгӀайчен иштоа хьача Советски Союза районашка а лелаьу. Цу управлено тайп-тайпара пайдане предложенеш тийнача болхлошта дошо, дото, бронзови, аргигаш дӀалаьрхӀача 23 медаль енай.

Ерригсоюзни социалистически лакхе массехказа хьалхара моттиг яьхай «Сунжанефть» коллективо. 1967 шера хӀара кварталь цхьоалагӀа моттиг къахарах мехкдаьтта доаккхача промышленни Министерства Профсоюза ЦК карара дара вола ЦӀе байракх хьалхара ахчан совгӀата делар царна цу дахье.

Даьда къахьегамб тоалаш дахьаралх Советски Ӏаьдала 50 шу дузеча дениа мехкдаьтта промыслови управлене еррагача коллектива памятни вымпел, дика къахьегарах Къахьегама Цӏеча Байракха орден, Социалистически Къахьегама Турпал яха цӀи, «За трудовое отличие» яха медаль а кхыйола орденаш а едор болхлошта, инженерно - технически болхлошта, гӀулакхерца наха.

Продукцена реализаци яра план тӀехкхоачашъярах рентабельность боарам лакхбарахи материальни поощрене фонде 166 эзар сома гӀинтон деяреи социально - культурни мероприятей фонде 116 эзар сом хьежаде вӀаштӀехьдаьннад. Цу фондаш чотах Даьлен Сийлаль-бокхача гӀоа тӀа байнча бӀухошта обелиск оттаьй, город Грозне хьахьеча водохранилище. ӀаьржачаФорда йисте санатори хьалъеча. «Ловжан-Бо» яхача Сунженски райони селоӀа цӀа хьалоча, больница, стадион, кхыйола мероприятеш еча дакъа даьцад. Производстве фонде тоаре хилийтай хоаспособах мехкдаьттан хини производаш скважинаща дӀачуихка а «Юкъера - Ачалике». — Заманкуль яха асфальт йола машенинакъ цабе болабе а.

Итт шера мехкдаьтта промыслови управлене Карабулак - Ачалуки, Заманкульски, Серноводски яха мехкдаьтта майдан хьейийлай.

Тоалой Карабулак яха болхлой поселок а. Наха чуӀе дукха керда цӀенош, школа, береш лела, тикаш, бани, столовеш хьалгъй уххаза. ХӀаьта касталашка хьалхъаь ярйолаш юкъ библиотека, 36 квартира йола наха чуӀе цӀа, прачечни, кинотеатр а да.

Дика дӀадоладаьа мехкдаьттахоша 1968 шу а. Январь бетта план тӀехкхоачаш а ий, шоай мехкдаьтта промыслови управлене 10 шу дузача денца баха боагӀача тайпара кадъбахара дьяпаре къахьегаш хьабоагӀа уж февраль бетта а.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ,

«Сунжанефть» НПУ къахьегамо Ӏилман организаца воавдагӀа вола инженер.

МАЦА ТОВСАРГЬЯ УДОБРЕНЕШ?

Кхашка органически удобренеш товсара дукхъ ха йоацаш бутт ха чӀоагӀъяьар вай республике.

Иштта дале а дӀаха а нийсху ца гӀулакх хьоадича цецбаьна балаш уралдь специалистий бола боахаш. Царех цхьа боахам ба Шьала района «Южный» яха совхоз.

Нийса, эх хьекхача саниь, юкъекъе даша лай хиш а лаьтташ ула лаьтта. Кхайхе а оале а цхьа йийна са дац. Уххаза бӀаьсти хьагӀайоагӀах аьнна аргаолаш хораш тракторий а автомашиний а чата дац. БӀарг мацдачча делча лаьттал тӀа дӀазавде дац тесса.

...КӀордьалацца лийцка юххера а конторе совхоза керттера агроном Р. Ахьядов волча кхаьчар со.

— Техника кхоачаш болаш яцар уха, — аьлар цо шийга удобренеш хьоаль хаттар дича. — Цудухьа ца кхаьагӀасар тха из гӀулакх.

— Мича яхар шун техника?

Совхоза лаьтта лелаеча «дасдӀаве» дьча къамаьлах еррига автомашинаши тракторашта тӀехьатувсь толешкаши гураха совхоза боламашхара самаш дӀаккхьаш хиларца удобренеш кхашка ахьа йиш йоацаш йисай. БӀарчача шера хьувкъаш хила беза-кх уж сенаш хӀанз а тӀехь удобренеш кхашка кхухьаш ца хилча.

ХӀанз чакхбьннача беттах 1500 тонн кхо тасса дезаш яр совхоз шийх хьашка. Бакъда, уххазара кулгалхой специалисташ башка сагота бацар цу гӀулакха. Кхашка минеральни удобренеш тайсача тоъаш хурга аьнна сатийна Ӏехайшаб уж.

— Сога хьаттача, органически удобренеш аьбь ахалехьа товса йоагӀа, — йоах Ахьядова. — Оаха аьбь ахалехьа тха техника удобренеш кхаьха мукъа яцар.

Цунах кхеталу уих совхоза лаьтта кхычар боахамий лаьттаашта тара а доацаш шийх тайпара да аьнна, хӀана аьнча кхыча боахамашт гураха а Ӏай а лаьтта дхалехьа а ахкачул тӀехьагӀа а тоао удобренеш, уххаза цхьаьаккха хана товсац е товса дага а бац.

Кастта Ӏаьлти арьа, хӀаьча кхаьчара балхаш а дӀадолалургда. Ӏай шоай лаьтташ дика хьаьндаьааш гураха дика хьувнаьм чулдаргхаларах теща йиш йолаш ба.

ТӀакха фу дага баьгъе «Южный» совхоза кулгалхой? Мишта тоаде лерхӀ цар из гӀулакх?

[illegible]

ЮБИЛЕЙНА КИЙЧЛУШ

Ленински комсомола 50 шу дизара сийга пайдаверча гӀулакхий эстафета дӀайоаьай Грознерча № 3 йолча профтехучилища комсомольцашеш нагирхошех.

Из сийлен дата хьагӀакхачале производстве 20 рацпредложени юкъейаккхьай, «Цхьа орден ледаш комсомол», «Дийна мел волчул дийнагӀа», «Комсомольцаш — турпалаш» яха а иштта кхыйола а стендаш кийчъе дош хӀинад комсомольцаш.

Шоай имаяца итт аккан спортивни площадкаш хьае, 300 саг ГТО значкисташ кийчбе, инструментаци, станокаш, механизмаш хоза гӀулакх а деш лелае, иштта кхыдола декхараш тӀаийцад.

Къахьегама ветеранашца, новаторашка, изобретателашца вӀашагӀкхетараш хургда кагирхой.

«Хьона, Ленински комсомол» яха концертни програма кийчъе болаейнаб художественни самодеятельноста доакъашхой.

В. ИВАНОВ.

ТЕГА БАРЗКЪАШ ДИКАГӀА ХИЛИЙТАРА

Тега хӀамаш дикагӀа тӀайийтача товрейолами хилийтара дукха балхаш ду Грозненски швейно - производственни объедининe коллективо. Нийдархочун хьашташ кхоачаш дахара дош да оаха мелдер. Цу оаха кхоачамъеца мероприятеш дикка лакхйир арахецача продукцена дикагӀа. Сиййла хӀанза цхьоалагӀча сортах арахеца эзаш хиина продукци 96,3 процент мара йоацача, арахийцар 97,1 процент а. Тегача хӀамай дикал лакха хилийтарах дукхьал цхьан шера чакхахьалхенна хиина пайда 37 эзар сом да. Уих шера арадена продукци дикагӀа хилийтара дӀадехараш кхы а лакхъяь да. ДӀадахача шерашка кхаь еррига тах арахецаш хиина продукци шин сортах мара арахецаргьяц уих шера, цхьоалагӀча сортах дола барзкъаш арахецаш хургда. Январь бетта лакха тоалаш дика да. Сортах продукци арахецара план тоалашца кхоачаш а еш, пачхахьалкхенна бaь пайда 2 эзар сом да. Тегача хӀамай дикал лакха хиларга хьежжа мара коллективо сий лакха леттаргдоаш ахкетa а деш, тӀагӀертта къахьег хӀара болхлочо.

Тегача хӀамай дикал лакхъяра тийша да отделочни балхаш доагӀачa хьисане чакхдахарах. Из гӀулакх дика вӀаштӀехьдаьккхад цхьоалагӀча шоллагӀча цехашка. Цар арахецача продукцех ена цхьаккха рекламаци яц уих тӀеххьарча шерашка. Баракъаш дара балхаш дика дешаш я Л. М. Яшенкова, контролер Е. К. Данелян, барзкъаш тегараш Е. М. Захарченко, Т. А. Ибрагимова, Л. К. Арсанукаева, кхы дукха бараш а. Цар цхьаккха брак йоацаш арахеш продукци.

Цхьабакъда, цхьайолча механика шоллагӀча плане лаьт продукци дикал лакхъяра балхаш. Масала, объединене чуйоагӀача № 5 йолча филиале брак яр бахьан долаш теха гӀоа 1249 сом яр. Финала керттерча инженера А. И. Кожемяканай, продукце дикалга хьожача йоккхагӀйолча мастера Б. М. Мустафинай, конструктора Проектурилай йеххах сакхаташ доаш арахийцар 505 берий дика хетеш. Тамбовски, Липецки, Краснодарски базашкара иштта кхайтар цига 685 издели, производствени сакхаташ хилари хӀамаш тегара технологи толлама бахьан долаш. Цул совгӀа 165 издели мишагӀа доача сортах дӀалхийта еаш хилар.

Уж саина йола гӀулакхаш дӀахо ца хилийтара дукха уйла йир фабрика кулгалхоша, инженерно-технически болхлоша. Чакхъяха ела дукха мероприятеш белгалъяьхар. Беррига теркам тӀа а бахийта сихха чакхъяха йолайир уж мероприятеш. Цох доакха беркат даьнна. Тегача хӀамай дикал дикка лакхъелар. Уих шера цхьаккха рекламаци кхаьчац цу коллективага. ЦхьоалагӀча сортах тега хӀамаш 97 процент совгӀа а, из хул планах лаьрхӀачул 0,7 процент дукхагӀа.

Къаьстта вочча хьала тӀа да А. И. Бирюльнина керте латтача шоллагӀча цехе продукце дикал лакхъяра гӀулакх. ДӀадахача шера цу коллективага ши рекламаци яра еасене а, хӀаьта арахийна продукци сакхат доаш хиларах теха гӀоа 1117 сом дар, из хул еррига объедининена техача гӀодах 44 процент. Пачхахьалкхенна нисшйкъе цо арахийна продукци вӀа ца йохьийташ соцаеш а моттигаш нийсъелар сакхаташ долаш хиларах. Ала дезаш да ОТК болхлоша из. Анасенкас, Мельникове шоай декхараш цӀена кхоачаш ца дела. Массехказа юкъехьнийтай цар сакхаташ дола тийга хӀамаш цхьоалагӀча сортах лаьрхӀа дӀа а йохийташ.

Эсала лел продукце дикала тӀаьхьежам лоттабар хӀамаш тегача хана цаха эвнеьяшка а. Звеньевойна ш. Храмцова, Кузнецорас, Беженас бӀарча бетта тоае яха ейнай кхаш белгаргаьлка изделеш 4—5 мара хилац. ХӀаьта ОТК болхлоша тоае яха ахьийтараш 10—12 изделеш хул.

Продукцене дикал лакхъяра къовсаш доаттабеш хана а йоагӀача хьисане терке ца болхлой материальни безам совбаккхара дешай. Цхьайола моттигаш нийсъу контролерашa брак яь продукцена регистраци ца еш. Из бахьан долаш брак яраш белхтоехьаме ца эзарда совгӀа, царна премеш телаш а моттигаш нийсъу. Уж саина дола гӀулакхаш кхы ца нийсдалийтара тоабеш ба контролерий болх а. ДӀаьо йолача хана цхьаккха кхоачамбоацар ца нийсдалийтара хӀанз дӀадоладаь дукха балхаш да.

И. ЦЫГАНКОВ.

Грозненски швейно-производствени объединене керттера экономист.

«Сельхозтехника» Ленински районни объединене (Московски область) болхлоша кистал йоаллача лаьтташка кӀир хьоара С-853 яхача цемент дӀа-хьа кхухьача цистерна. Цар вадангаш хьа а хьа цар метте кӀаьда акха кӀир дӀайоаржаеш йола шоллагӀа болх. Нагальа саина цементни завод кхаьтта 40—50 километр гаьна хача а цхьан гектара тӀа 4 тонн ор ца хьача совнагӀа 4—5 гектара тӀа кӀир хьарна вӀаштӀехьдоал цементовозий.

Автомобилях кхай тӀарча лайна дӀа ца йохийтина бульдозере хьалхара ниъкъ мукъабоаккх.

Практике хьагойтача, Ӏоо хамалхьа С-853 яхача цистерна С-100 яхача трактора тӀехьайийзача аьттув боламагӀа да. Из тайпа агрегат Ӏалашъе 3—4 автоцементовоз езаргьа.

КӀир йол гектара тӀа дӀайоацийт а из дӀа-хьа ерзаеца а водителa кабина чура нийсдеш йола опытни устройство а механизаторашка.

Кердача технологех цхьан гектарага дӀайола къахьегам, хӀанз кӀир хьорашха мелоча РПТМ-8, ТУП-3 а яхача агрегатешкачул 2—3-оаз кӀезигагӀа ба.

ДӀадахача шера районни объединене планах 6000 гектара тӀа мара ца езаш 8000 гектара тӀа кӀир хьарнир.

Сурта тӀа хьахьекхад С-853 машинчи кӀир миштa хьоари.

В. Худякова сурт.

КАСТТА ЙОАССАЛУРГЬЯ...

Ца оахаш дукха лаьтта дисар тха совхозо дӀалхача гураьхьа. Мишта тоаделгда из гӀалат?

Из тха механизаторий кара да. Тхо тахалдаргa, тха дог дазарга хьежжа накъагӀоргда тхо беккъа хьамерча бӀаьстана, шоай хана хьа чакхоахаргда балхаш а дӀатаи хӀадера а балхаш. Из дага доаш къахьег оаха уих дӀаьхача Ӏанна. Тхоай керттера декхар доархӀ оаха техника дика а шийх ханна хьа а кийчъяр.

Цулухьа тахан арадала дезе а техника кийча хулийтаргьа шай ницкъ шоайла социалистически лахье а бьаьна къахьегаш ба тха механизаторш уих дешопа.

БӀаьсти кхашка балхаш де йола дезд тракторш центральни усадьбе а отделенешка а мугӀаре дӀаоттаь латт юкъ-юкъе балхаш деш араш ца лаьрхӀача. Тахан ене кхай тӀа арьа уих шера хьайийна цӀенаараш а йолаш цхьа бӀаь гарга трактор, цхьанaх ремонтера араяха ела 52 аралькха дукха ха я. Ремонта дикал техкай оаха тхоашта местача тайпара. ХӀана аьнча арахар вийда бац балхаш схьнекийчь хаьна тхоай кулгашца яха а тракторш тоае езаш хилча. Шелo дакха тӀьаьт доаннаш, кхай тӀа йохарийоацаш тоалйн аль валлаг со, бакъда дӀахалхача шерашка хинначул дукха дикагӀа ремонт яьй-ц ала йиш я.

Кийча да 32 тракторни шух а (4 шух хӀана тоалеш боахк), 33 сеялкат юхейиса иштть уих деношка кийча хургья, тоаль ялнай еррига 40 культиватор, маккаш, кхыйола тӀехьаьала техника.

Дукха ба тха белгалбиха нетарг. бола механизаторш. Баркал ала деагӀа Лалакха-Юртарча отделене бригада мастера-наладчика Шибилов Султанбика. Цу отделене мел бола 12 трактор хӀана ца эшаш цун кулгех чакхъялай, хӀаьта дӀатеха кулг яха тоха ца дезаш а цьй ремонт. Хала ейна, къахьегама тӀера саг ва Султанбик.

Кастта йоассалургья механизаторий гӀарех йиза хиина совхоза мастерскеш, дӀахо йодача хана цар къахьегама къовсам кхаьнгa хургба. Тхо тоае цар шига а иштта тоалаш доахаргхаларах.

М. [illegible]

«Октябра 40 шу» яхача совхоза керттера инженер.

КОПЕНГАГЕНО ХЕСТАВУ КАРЛ МАРКС

Дания прогрессивни общественность кийчлуш я Ӏилма коммунизма ларда ала Карл Маркс ваьча дийнахьа шена 150 шу дизар шерра белгалде. Копенгагене схьайиллай К. Маркса производеней выставка. Из вӀаштӀехьъяьккхай Королевски библиотека инициативагӀа. Дане болхлой бӀарама библиотекашкеш архивашкеш цхьана гӀулакхаш я деш. Экспонатех цхьа дакъе КПСС ЦК-ча марксизма-ленинизма Институто дийнад, цу дакъе ерий мехкашка духхьаша арахийцача «Капиталa» экземпляр а йолаш.

АПН корреспондентаца къамаьл деш, выставка вӀаштӀехьъяьккхарех волча цхьаннe, Королевски библиотека болхлоче Кристиан Евсена аьлар:

— Хаддаьна дегӀаухаш хача датрашa марксистски теори теркалъеш хилар. Выставка вӀаштӀехьъяьккхараша лаьрхӀад К. Маркса доархӀамегӀа йола производенеш, цар дакъе датски цетталарьяраш а тӀахьа, дански меттала арахийца Ӏилма коммунизма хьалъехьара дерригa доархӀамегӀа а теркамегӀа а дола балхаш цхьана вӀашагӀтоха. Оаха дерзоах ца тха мехкарча берригача марксизм Ӏомаеш бараштa новкъостал дергхаларга.

— Дане хӀанз дукхьашка вӀаштӀехьйоаккхача выставке, — йоах К. Евсена, — 300 совгӀа экспонат ейнай. Царна юкъе а шоаш йоргаш кхы йоапараш, цар дакъе Маркса кесьмоех кхьане оригинал.

Л. МАЛОВ,

АПН собкор.

Копенгаген, февраль.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ВЬЕТНАМСКИ ХАЛКЪАГА, ВЬЕТНАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА, КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМ МУКЪАЛИКХАРА КЪАМАН ФРОНТА ЦК ПРЕЗИДИУМАГА ЯХЬИЙТА

СОЛИДАРНОСТА ПОСЛАНИ

Деза накъостий доттагIий!

Консультацешта Будапеште вIашагIкхетача гулбеннача 67 коммунистически болхлойн парте викалша вежарий моаршал дайт американски агрессораштен цар гIоьнчаштен дуьхьала лоаттабеча лирача къовсаме шоай Даьхен мукъалеи лоIами хIалхарбаккха гIерташ долча турпалерча вьетнамски халкъага.

Шоай кортамукъаде бахьан долаш къовсам лоаттабеш долча деррига халкъашта бола хьоихами стимули я вьетнамски халкъа эппеш. Из иштта антиимпериалистически низама цхьана чакхдоахача гIулакхий цхьоагIон низ бола фактор а я. Вьетнам — из я халкъий кертерча моастагIчох — американски империализмана дуьхьала лоаттабеча къовсамерча къонахчаль, денале, майрала символ. Оаш шьерра хьахьокх, бакъ гIулакх бахьан долаш лоаттабеча къовсама гIеттв халкъ эшаде йиш ца хилар.

Массава а гIадиитав укх тIеххьарча кIирашка оаш лаьхча хоталонаша. Дег тIара даькъала були оаха цхьаннена тIеххьа шозлагIа тохаш вIаштIеххьа-тIеххьа моастагIчоа хIамаш етта Вьетнама патриоташ, укх дог тайша да кхычв мехкара бахкача гIазрахошта ше лоаттабеча къовсаме вьетнама халкъо йиза котало йоаккхаргхилдарах.

Дунен халкъашта юкъерча жандарма, халкъий паргIато тешечун лакъа кхоачашеш йолча американски империализма, мел зуламаш но леладей а, цIаккха вIаштIехьаьоггац ше дерхIараш кхоачашде. Дунен деррига мехкашка тIа-тIа дукхагIа дегIаух доалдеча американски гIозарий зуламерча политикана, бокъонца йолча геноцида политикана дуьхьалара вгIазала протест, из чIоагIа бехке яр.

ВIаштIеххьа - тIеххьа эшаш латтача американски империализмо дIахо а ескалаци ю Вьетнамерча тIема, атомни герз юкъедоаккхаргда лхаш кхерам тIатесс, цу тайппара боккха кхерам тIаоттабу массане а юкъарча машара, дунен термоядерни тIом хилара кхерам. Тахан, цIаккха а ца хиннача тайпара, чIоагIа эш халкъий фели бовхача кхерама дуьхьала цар шоай гIулакхаш цхьана чакхдоахилгец.

Шийн моки лорабеш долча вьетнамски халкъо шийн интернациональни декхар кхоачашду ерригача адамлеиа хьалхашка, машар лорабара сийлахь-дезача гIулакха лаьттув боаккх.

Къовсам лоаттабеш йолча Вьетнамски солидарноста гIулакх тхоай кертера интернациональни декхар лоархI оаха, коммунисташа. Тхоай партей цIерагIа, тхоашта тIехьалаттача миллионий цIерагIа оаха цIаькха а чIоагIа дIакхайкаду цIаккха юха а дарздоацаш гера бе а деала империализмаца лоаттабеча къовсама хьалхарча юкъе латтача вьетнамски халкъа хилавеа дает мел доаца новкъостал да лаьрхIа тхоаш хилар. Шуца — социалистически содружества мехкаш, шуца — берригa коммунисташ, шуца — деррига дунен болхлойи къахьегамхойи, шуца — къамий-кортамукъален болама бIухой, шуца паргIатон машари беза болча лаьттан тIара, цу халкъе США-ра а, берригa наь. Шо вот тайша хила вегаргда, деза новкъостий, социалистически мехкаша, дунен берригача къахьегамхоша цхьана беш дола новкъостал тIа-тIа даклдургхиларах.

Шийн котало яккхар дукха къовсам лоаттабеш дола вьетнамски халкъ хьалхацара дунен халкъашта юкъера фронт чIоагIъяри шоеръяри хIара мехка, хIара халкъа хьаштана, деррригача дунен тIарча машарe гIулакхо маякхара да. Империализмана, эттара хьалха американскичуа, дуьхьала лоаттабеча къовсаме цхьагIонца гIулакхаш чекхдаьхар — вай хамо эттара чIоагIагIа дIадехар.

Деза доттагIий! Оаш маякхара рьаза да тхо вьетнамски дош къоастаде цаI мара цукъ да хилара — Вьетнама Демократически Республика правительства ешача иийсача предложенейн Къулбехьен Вьетнам мукъалинкхара Къаман фронта программан царда тIа. Оаха хьалех оакхарий хьисапе Вьетнами чуетта бомбаш сол чехкен кхы къамаьл доашин социалга, цунна дуьхьалара кхы мел дола тIема гIулакхаш дутилга.

Вьетнамски лаьтта — курен майрен халкъ кхеяьр. ХIаьта кана дусаргдаш цххевиса интеревнт цу дезача лаьттан тIара аракхоссаргвола сахьат. Вьетнамски лаьттан тIа вьетнамски халкъ мара кхы тайпа да ца а ваң, хург а вац.

Сийлен хоастами хилба шийн са на кхоаден паргIатон лоIами бахьан долаш къовсам лоаттабеча турпалерча вьетнамски халкъа.

Будапешт,
1968 ш. 29 февраль.

ТЕРКАМА ЮКЪМОТТИГЕ

Дунен пресса уйла тIаез Консультацешта Будапеште вIашагIкхийттача коммунистически болхлойн партей викалий балхо. Социалистически мехкий кепайоазоно мазарра дуоц вIашагIкхетар мишта дел, кепатох цул делегаташа цу къамаьлаш. Таханарча газеташа белгалдоаккх, КПСС делегацена керте латтача новкъоста М. А. Суслова даьча къамаьле чIоагIа теркам тIаьза хилар.

Будапештерча корреспондентеш тIа белгалдоакх, вIашагIкхийттараш бокъонца цхьа барт болаш хилар. «Трибуна Люду» яхача польски газета корреспондента, Будапеште хьадача, лорта болча дешашта дIачоха дагабуилаш хилар белгал а даьккха, аьлу: «ПаргIатча демократически дискуссера вIашагIкхийттача лакъа лоацараща корадоагIа прогрессен социализмаи низаш кхы а айдагIа кхотадарга, коммунистически болама цхьоагIон, из дегIакхара хIаннарча этапо маяххара йола кердалаш хьалъярга вугеш доза наькъаш».

Чехословацки «Руде право» белгалдоакх, вIашагIкхийттача дакъа лоацарапа деча къамаьлаша дерхIача керттерчунга кхачара — дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагIо чIоагIъяра юкъ шоашкара дакъа лоаца гIерташ коммунистически партеша къахьегилга бакъ хилар.

Кхыметтел буржуазни кепайоазув а мукIарал дала ц деалаш да. Будапеште вIашагIкхетар толаме лIадоцаш хилара. «Нью - Йорк таймса» будапештени корреспондента язьечох, коммунистически болхлойн партей Дунен халкъашта юкъера совещании гулъяра хьакъехьара предложении «Iерра хьаллаьна» хилар.

Варшавски газеташа кепатох мехка аралъярча торговле актуальни проблемаш йийцачен парте пхелагIа съезд гулъяра хьакъехьа решени тIайийцачен чакхъяьнача Польски вIашагIтехача болхлой парте ЦК пленума материалаш.

Доазол дехьарча пресса материалий лоархIамагIарча темаех цаI — Вьетнамера тIом. Нью - Йоркски газетана хоам бу Кхесана, Меконг яхача хин дельта районашкеи Къулбехьен Вьетнама центральни областашкен Кортамукъален халкъа низамтен американски бIухаштен юкъе латтача тIема хьакъехьа.

«Нью - Йорк таймса» вашингтонски корреспондента. Вьетнаме отту хьал официальни Вашингтона дукхарах хьала ше язди. Белгалдоаккх, Вьетнамера шийн бIучаш сов а доахаш, хьалхагIа хинна стратеги хIахо яьа лаьрхIа США правительство хилар.

КIайча цIагIа хинна совещани «бокъонца йола военни совет» санна лоархI парижски газеташа. «Паризьен либере», «Орора», «Фигаро» хетачох, Вьетнама хьакъехьа США-с кхы а къизагIа йола позиции лаца тарлу. «Юманите» яху. Вашингтонерча тIема совете дукха оттадьраш ше доц хиларах: Къулбехьен Вьетнаме американски Эзар алеандаккхара ДРВ-ена чуеттача бомбанта интенсификаци яр.

Парижски газеташ вьетнамски темаца цхьа Франце министрий совета сабрийшара заседани. «Французски правительства, — белгалдоаккх «Фигарос», дIахойт, Вьетнаме латтача упзаречa тIемо массане юкъара машар толхабе тарлуш хилар». «Пари-жур» белгалдоаккхачох, «Франце правительствана, ООН-а генеральни секретара У Тана а санна, хет, ДРВ-ена чуетта бомбаш соцаяро переговораш дIайолаяра новкъостал де тарлуш хилар».

Англена чухьара экономически дешаш доашхаш долча лондонски кепайоазона хетачох, къахьегамхой [illegible] аьнна решени тIаоцарга английски правительства. Газеташа иштта белгалдоах керда налогаш мекха юкъелаа тарлуш хилар.

(ТАСС).

ТIЕМА ТIАХЬЕХАМ БУ ХЭМФРЕ

НЬЮ-ЙОРК, 29 февраль. (ТАСС). ТIема тIахьехам американски халкъага кхайкарал дьаI США вице-президента Губерт Хэмфре.

Селхан Филадельфе телевидене гIолла къамаьл деш, Хэмфре аьлар, Вьетнамера тIом лIако а лоаттабе «беза» ВIашагIкхийттача Штатана, нагахьа санна цу гIулакха кхы а дукхагIа американски бIунаш дахийта дезаргдале а. Вай Вьетнаме хургда, аьлар вице-президента, «вовш котало яккхалца йолча хана».

Хэмфре, бакъдар аьлча, мукIарал де дийзар, вьетнамски тIемо США «мах рьаьа бовцен белгалдаьнна хIама доацен хьал оттадаь хилара».

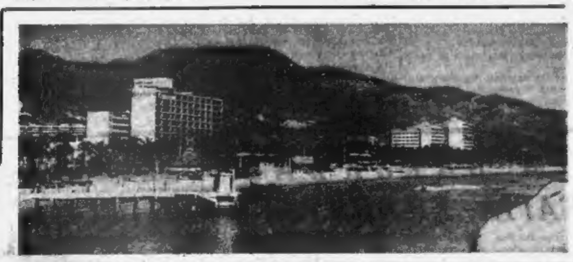

Акапулько (Мексика махкбузен берда йистошкара курортни город.

ХIанз город, еринга Мексика а санна, хьинаре кийчлуш я 1968 шерарча Олимпиадага. Хи бассейне гIишлош балхаш деш латт. Хьалхь йоалаш латт 631 метр йIаьха дамбен, нагахьа санна океан чIоагIа тохалойн аьнна еш йола 175 метр йIаьха дамбен тахгIоваш юкахери. Хьалью кхы тIа а причалаш, ахкапарча Олимпийски лоазарий яхьашта лаьрхIа дола гIерсаш.

СУРТА ТIА: Акапулькера городской пляж.

Э. Саратова сурт.
ТАСС фотохроника.

Новосибирскерча медицински препаратий заводе арахеча харерзаеш я антибиотикий Ерригсоюзни Iилматоххама институто кийчъяь чIоагIа аффективностIа йола антибиотика — неообиоцин.

Кердача препаратах пайда эшаргба лазар хьоалаь микробаш кхыча антибиотикашка — пенициллинага стрептомицинага, тетрациклинага — аьнача.

СУРТА ТIА: антибиотикий цехе.

А. Болшова сурт.
ТАСС фотохроника.

МАЛАВ БЕХКЕ?

— КIезига боагIа тха библиотеке кенарйи, — яхаш дийцар сона Урус - Мартановски районни библиотека болхлоша. — Цу гIулакха бахьан библиотека цIа ца хилар да.

Бакъда библиотека книжкаш дешараш кIезига хилар а цул сонгIа соахка хинначул кIезигагIа хилар а кхы маIан долаш да. Царчул вегIа еце кхы дикагIа йоалаш библиотека чуйола помещени йоллаше а кIезига ли вай республике «РСФСР дикагIа йола библиотека» аха сийлен цIи лелаеш йола библиотекаш.

Укх библиотеке хьачуваьнначунна бIаргагурда укх тайпара сурт. Книжкай полкаш тIа харцахьа а бакъахьа а хIоттадаь латт книжкаш, порядок йоацаш уж дахаш хиларал сонгIа дукхагIа долча книжкай беттагаргаш тIа фу ядаьд, малагIча автора я хо на душ цхьан цIелттаца сона дош ухл. Хьан дег даагIарда салоIана книжка, журнал деша вехача сага дешаша вакаха укхазара араваьннучул тIехьагIа шозагIа укхаза вих ва. Цудухьа дукхагIа долча книжкаш дешарий карточкаш тIа дIаязбаьчарна юкъе дукхагIа долча дахъе цхьа книжка цIица барам ба.

ГеттаргIa веча хьала тIа я библиотека гойтара агитаци я пособеш а. ДукхагIа ираш йоалаш я, хIаьта ираш а из аьнна ца алийтар дукъа хьаль я.

Дешарий конференцеш, диспуташ, кердача книжкай обзораш еш бац укх библиотека болхлой.

— ХIанад шун се миттa, — аьнна даьча хаттара укх тайпара жоп делар сона районни библиотека заведующи йолча Редкокашина Мане:

— Нихайтта шу да са библиотекашка болх беш йола, нарех акх шу укх библиотеке болх баь а да. Сана дикагIа бова сай болх. Тха библиотека во болх беш я 1а мара саго аьнпадац. ХIаьта уж санна доадаш бовца кхоачамбоацараш дуаца хьашт дац.

Лоадаш болаш дийн тIаккха библиотека маIараш къахьегамхой дукхагIа мукъа болча хана, кIирандийнахьа къайла латташ хилар? Къаьстта деза ди ди ло точно деша багIарашта.

Йоаца я укх библиотеке, кхыча библиотекашка санна, библиотека совет, дах сег юкъе а оаштIаш. Укх шера шийн бетта цу совето цхьа вIашагIкхийтта план оттадарал сонгIа кхы бакъ болх. Библиотека болхлоше собота шоайла дийхх бувзаш лоаттабеш да хилча дешарий хьаштадакхарча боаране кхоачашдулургдаь аьнча бакъдац. Из гIулакх цIа лоархIаме да хоргдар укх библиотека болхлой кхычв районни дикагIа йолча библиотекай опыт йовзаш бадаре, царгара хьаькал эцаш балара.

Каст-каста шоай районни партишкарча библиотекашта дюхьастал дара командировше болх районаш библиотека заведующи М.Редкокашинан дешарий зала заведующи Л. Стригуновам. Фу новкъостал дергда цар хилча библиотекашта шоаш болх беш йолча библиотека болх дергтIа дIаьхьош ца хилча а командировке баха деза. ТIехьагIа цхьа-ших садьег хьалча мара уж арабелаш ца хилча а?

Урус - Мартановски районни библиотека дешараш кIезигдуш хилара а бехке библиотека чуйола хIа дац. Бехке ба библиотека болхлой.

Оалахтара деиз хувца бера библиотека болх. Да могаргдац районе керттарча библиотеке зе болх беш хилар.

Г. ВЕДЗИЖЕВ.

ТАМАШИЙНА ХIАМАШ

МОАЛИ ЦЕРТ ЛАТАРТЬЙЦ

Цу флакона чурча иоачалца пурк бе оаш моашто тIеммаке шоаш цхьа тоача а хийца тIадоханург да шо эттара бирсагIа долча малой бIарчача Iула. Шо дIагарга ма гIертмига а дIачоха доадерга ю. ГIулакх мешта аьнна, из коачча — рипеллента раствор дIакъоахадеш йола хьак йоагIа вещество я. Цун хьак шоашта дIакхийтача унзардоал жIалеш, тIаккха шоай моз массарчa дIалатт. Кердача рипеллента хьакан кхаьо цискаш я.

КОСМОСЕ ВIАШКАККЕТАР

Iилмалоша даьча лоархIамех, Нептун яхача планета шин спутникаш йоккхагIьар — Тритон цхьан хана Нептуна тIа Iойожа озаш я Сатурна гIоазоаш таро бола гIоз а хинна дIоттаргдоаш кагий даьсмоагаш зила а дезам я. Вай маьлха системерча йоккхагIа йолча спутникех я Тритон: из, Юпитера спутник Ганимед а Сатурна спутник Титан а, санна, дукха сонгIа - зашагIа йоацаш шоаза йоккхагIа а вай Беттал. ДукхагIча даькъе гIоараьна газех латт вьине Зеташ а Тритон. Нагахьа санна лархIача тайпара Нептуна тIа из Iойоже а, из планета кIалан кулаш хIама хургдац. хIана аьлча цун масса Iалаьмата йоацча я — Лаьттан массал 19-зза йоккхагIа я. Из кастта хила деваш да: 10 миллион шу, тIех даьлча а, миллиард шу даьлча.

ИИЗГАЯ ЧIОАГIАГIА ФИЙ

ДукхагIа болча наьха оамал е кизга — оаталуш йола тешаме йоаца, болаг додача лIаьта а вета а гIоргIоаца материал я аьнна хетаеш. Бакъдар аьлча, кизга фега башха чIоагIа дац. цхьабаккъда, кIоаргта лаьтта кIал гIоя ша цунцаI Нагахьа санна шо ворзIсантиметр Iочуйоаргдалец, шунна бурмал лихаза чIоагIагIа дургва лаьттан тIа хиннача. 1964 шера фо цу а даийта дьаьйна 70 сантиметр диаметр йола, шеркенсии изобретатела Г. А. Пиери шийчаь шуца сфера ваш вен километр кIоарга моиньа хIама доацаш лаьтта кIал хьоад. ГIулакхьонад, шуцa сфера хьаметтел квадратни метрена лоархIам бIа тоии даьакии ла магаргдела хилар!

ЧIоагI кIани цу кизгаI Америке кизга атомни авгиеми вIашагIьайна я шоайла, металла атомаш мовхаз санна чIоагIа цхарал а байа дIоттача метте. Дешаш дахх ма лу кизга дукхагIа вIашагIа а лаг, чIоагI а лу, хIаьта металла чхьор гейма а геноа тадлу. Цу тайпара, вай даме йолаоалашка шийта зева цу хьалхагIа а гIоехьа сприйдашта йоазош хиннача къамагIа йолча материалах цаI тала эттара ноодагIча кIанз ш кIаазарча — технина [illegible] къалкарча моттига хьиней.

Парро Америка ВIашагIкхийттача Штаташка толама опытш йьчул тIоаьагIа Канаде а болабеар чIоагIа уйла тIоовеш дола кIоарга эи кIал гIолла налача подкай проект аттае. Царех цаI ер да. Металлически платформе тIа оттавай шуцу а шушепластиксен (цхьи ож о шиъ метр диаметри кхо сантиметр сома оагIош долча) шин аксферех ю, ше сег чукоеш йола наккъсадоагIа хабмие. Американцаша хIамале а хьайа эи кIал гIолла йелача экспериментальни кхоъ кема — «Марэйн», «Глубинни дивни», «Подводни карета» — моделаш. Шин километр кIоаргача гIолла лелалургдолаш да «Марэйн», «Глубинни дивни». Цхьабакъда, «Глубинни дивни» бьоштлоча оагIорахь даргалуш хул, хIаьта из чIоагIа лоархIаме да, масала, фодда кIал дорговологически а геологически тохкамаш деча хана. ЧIоагIача бетташа йоаллача къастта шоай тайпарча батарейшкара латалуш йола цу шамай злектродвигателаш кхах сохьатага дIагIоортташ йолча хана бола бутургболаш я. Шийн тайпара дегальца да «Подводни карета» а. Цо болх бу, виттаца а ца бош, посаш хьоакха тата доацача чарница. Хьаеш о цхьаметтел эттара кIоаргагIа, оканий бурдаса а йиш кургIолаш йола атмаратош. Укх маьча дагоагIа а хьоеш оттагIа а я. Шуше сфереш цхьа мту шу даьначуа тIехьагIа, токамарo лаьалниг санна, фодда кIоаргагалекашна сонъеода еттаре пайда эцаш хила а тарлу.

«Зимние — слово как журнал» № 1, 1968 шу.

БЕТТА ТIАРА КЕРДАДАРАШ

Кердадарий кепайоазон агентства газет дешарашта арайоаких «Лаьттен Сигалаешашт» яхача журнала тIа кепатеха физико-математически Iилмай кандидата Сурков Юре статья (кIезиг-дукха доаш а я).

ЮРИЙ СУРКОВ, ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИ IИЛМАЙ КАНДИДАТ

Бетта тохкам барца йоазенна йолча дукхача проблемашта юкъе керттера к ала мегаргйолаш я Бутт хьахкиларен цукха хулча эргалоний проблемаш. Уж хьоастара Бетта вещества лоаттам, структура, свойство мишта ха деза.

Бетта тIехен цхьайолча физически характеристикана земболхача астрономе методашца а хIаьта укх тIеххьарча итт шера радиоастрономически методашца а Лаьттан тIара йIаьххача хина даьча тохкамашца а дикка лакхдаьд Бетта тIагIолларча тIоаи Iалам вайна довзилга. Цхьабакъда, цар новкъосталца вIаштIехьдаьнадац Бетта породай лоаттамахи свойствосли дола белгталара хIамаш ха. Автоматически станцей новкъостала Бетта даьча тохкамаша дикка кIезигдаьд Бетта вещества лоаттами свойствашe функхдаьчва тайпара хила тарлу аьнна хийттараши лийрхIарашi.

Бетта вещества керда хайкар фуд? Эттара хьалхара чIоагIа лоархIаме информаци сайй дуккьашка Бетта тIа Iохоаяьча «Луна-9» яхача советски автоматически станце Iочуеннача Бетта тIехен понорамаша. Цу экспериментa лоархIамегIарча результатех цаI хилар Бетта тIехен тIа дема тIоа болаш хилара проблема къоастадарах.

Ховш мазарра, метеориташен микрометеориташен Бетта тIехенна «бомбаш» йийттаяле а, хIаьта иштта космически зIанарашен маьлха «ихдоэ» облучени яьале а (цар цхьабакха безаш бар Бетта вещества тIагIолларa тIоа), цхьаккха тайпа дема тIоа Бетта тIаро гулбоьлабац.

Советски автоматически станцешо Бетта баьча тохкама цхьаькха лоархIамера результат хиний. Бетта вещества тIагIолларча тIоаи структуран свойствайн хьакъехьа цхьацца долча кердача хIамиех саккер. «Луна-9», «Луна-13» яхача станцешa Iочуденначо сурташта аьча анализо теша цу Бетта вещества тIагIоллара цхьан тайпара ца хилара. Эттара тIагIоллара, хетаргахьa, массехк сантиметр сома тIоаи тIаттaлуча метеориташа чIоагIа цамдаьккхан эргаьккхан вещество хила мегаш я. Из чIоагIа чорта, дикка кхальта боацаш, гучох, чIоагIа боацаш ба. ДIагIехьежача мукхо чIоагIа йаьча материала тара ба из.

Бетта тIагIолларa тIоа эттара дукхагIа кнаткъа вIашагIдуьзадена, объемни доавал дукха сонгIа зашагIа доаш 0,8 г/см³ а долаш йолча чортача вещества буртигех е гранулех латтача материала тара хинна хиннаб (дагадохийтаргда вай, лаьтта чкъора лоаман породай объемни дозал 2,5—3,0 г/см³ гаргга хилар).

Цу тIагIолларча чкъора кIал гIолла боаш бола тIоа юкъера хила а тарлу вещества. кIоаргагIа боаллаш хиларца кхаьтагIен чIоагIагIен а болаш. Цу тIоаи сомал тайп-тайпарча моттигашка тайп-тайпара хила тарлу, цхьабакъда, юкъера лаьрхIача массехк метрал сомагIа ца хила мег.

Юкхера а, вIаьхагIо йовза шоай свойствашка дилача Лаьттан чкъора породашта тара йола лоаман породаш. Лоаман породай кIоаргал тайп-тайпарча моттигашка бе-бе я. Цхьайолча моттигашка тIехен тIа гIолла гуш хул уж.

Бетта вещество тIагIолларчарен кIоаргачарен екхалуш хулий? Бетта зIамигало, цун бургац цхьатерра герга ца хиларо, цу тIа магнитни воле ца хиларо, кхыча фактораша хьахьокх, вещества екхалуш я аьнна кетадала торо кIезига хилар. Цхьабакъда, дукха а дукхагIа йолча даннеша хьахьокх, мел аьнча а, Бетта эргалорашта юкъе из процесс хила тарлуш хилар. Цунна теша ду Бетта «фордийн» «материкийн» тайп-тайпарча физически характеристикаше, кратераш дIанийсьялара маIавон закономерносташех. Бетта рельеф дукххача этапех дегIаухаш хиларо, хIаьта иштта Бетта тIехен тIара зелуш долча хушамаша а (масала, Альфонс яхача кратера чура газ арахха кхоачавлар).

Из проблема къоастаяра юкъе эттара хьалха тоъал доккха дакъа лаьцар Бетта породай гамма-зIанарий автоматически станцей новкъостала даьча бустамий результаташа.

Лаьттан тIара ао зелуш долча тайпара, Бетта тIехен тIа хулаш йола гамма-зIанараш Бетта тIарча породашка естествени радиоактивни элементаш — оаталуш йолча шоай продуктаца торий, уран а хIаьта иштта Iалама радиоактивни изотоп калий-40 а йоаллаш хиларца дуааденна хулаш хила езаш я.

Цул сонгIа, Лаьттан тIа йоаца гамма-зIанараш хул Бетта тIехен тIа космически зIанараши Бетта вещества вIашагIкхийттача хана. Цхьабакъда, космически зIанараша породашта юкъейолла гамма-зIанараш шоаш а Бетта веществах химически состав йоаллаш хилар хьахьокх йола характеристика. Цун маIан да, космически дакъьлагаша [illegible] вIашагIъювзаенначa хана ядерни реакцеш а хулаш радиоактивни изотопаш хьахулаш хилар. хIаьта ширех хIаране тайпен дукхале космически дакъьлаг химически элементаца дувзадаларга хьежжа хулаш да.

Мишта «Луна-10» яхача автоматически станце гамма-зIанарий даьхача бустамий результатом?

Станце болх беш яьккхача хана Бетта тIехен тIа 40 сонгIа радиоактивни бустама сеанс хий. ТIехен тIара шерра моттигаш дIалаьцар бустамаша. Бетта гучахьарчен тIехьошкахьарчен оагIонаш тIарча «материкийн» «фордийн» районаш а тIехьа.

Белгалдаккха деза, Бетта гамма-зIанарий спектор уран, торий, калий, цар продукташ оаталуш хиларна мара белгалйоллаш йоацача лаьттан породай гамма-зIанарий спектраштa тара ца хилар.

Бетта породай гамма-зIанарий спектра тIа зелуш йола пикеш породa дьатулийтац йолча кертерча элементех (кислород, кремний, алюминий, кхыраш) космически дакъьлагаш тоссаденначул тIехьагIа хьахиннача ядерни реакцей тайп-тайпарча продуктех я.

Спектрех хьегуш маларра, бетта породай ерригача гамма-зIанарех 90 процентал кIезигагIа йоацараш космически зIанараш Бетта породаех тоосаьлларах хьахинна я, хIаьта 10 процентал тIех йоацараш мара ца естествени радиоактивни элементаш (уран, торий, калий) оаталларах хьахинна.

Естествени радиоактивни элементаш оаталаьрца санна, иштта космически дакъьлагаша зIанараш хецарца а бувзабенна бола Бетта породай гамма-зIанарий юкъара богаш гаргабоагIа, лакхе белгалдаьхача тайпара гамма-зIанарий естествени радиоактивни элементаш оаталларах хьахиннар мара доацаш йолча Лаьттан чкъора породай гамма-зIанарий боарана. Юкъера лоархIача Бетта тIехен тIара гамма-зIанарий чIоагIал (бустамаш даьхача районашка) 1,5—2-зза дукхагIа я моаккхаьаш тIарчул) уран, торий, калий дукхагIа доаллаш йолча лаьттан породаш тIарчул).

Нагахьа санна Бетта породашкерча радиоактивни элементий дукхагIа спектрага гIолла мах бича, из, бустамаш даьхача Бетта тIехен районага хьежжа, Лаьттан тIарча породаех йоахкача е керттерча (базальтови), е ультракерттерча (дунитови) составе радиоактивни элементашца нийлуш хиннай. Дукха естествени радиоактивни элементаш (масала, граниташ) йоахкаш йола породаш я бустамаш даьхача Бетта тIехен районашка руда хьисапе уж элементаш чугулъеина породаш вIаллагIа а нораьаш.

Иштта хоам да, Бетта тIехен тайп-тайпарча участкаш тIарча гамма-зIанарий чIоагIа вIаши - кIезига эргаш хиннайла. Цу результата маIан, гучох, сенах латт, аьнна, из латт, гамма-зIанараш дукъовла кертера хьаст космически дакъьлагаша зIанараш хецарах — Бетта ерригача тIехен тIа цхьатерра уйтташ йола фактор хиларах. Цхьабакъда, зелуш дола из доккха доаца Бетта тIехен тайп-тайпарча районаш тIарча гамма-зIанарий чIоагIал бе-бе хилар къаьстта теркам тIаозаш да. Бетта «фордаш» тIара естествени радиоактивни элементий гамма-зIанарий юкъера чIоагIал нагахьа санна «Луна-12» яха станци базальтови породаш тIа йолча хина вайна зелургIолчоа гаргга хинна хиннай.

Естествени радиоактивни элементий гамма-зIанараш, белгала аьлча, Бетта «материкаш» тIа йоацаш я, из зедала деза ультракерттерча породаш тIа гIолла станци дIайодача хана. Цо фу йоах?

Нагахьа санна из иштта дале, эттара хьалха ше хьахулча юкъеге, Бутт чIоагIача хIамиа хьисапе хьахиннача хана, цун тIагIолларча тIоаи вещество шийн лоаттамтен структураген дилача хондриташта тара я — кхеран метеорита вещество я аьнна кетадала йиш я. ДIахо геттара дукха ха яьннечул тIехьагIа Бетта чекаш кхохка а ения лаьлай естествени радиоактивни элементаш оаталуш хьийийначa радиогении йоахкале чотах.

Цхьабакъда, чIоагIа кхоккаллар бахьан долаш атта лалаш йола элементаш лалаши ерригача планета тIа лаьттан чкъор дужаши хиннача Лаьттан тIа санна доаваш, Бетта тIа Бетта вещества тIагIоллара тIоаи юкъ-юкъера мара лалаш хиннабац. Из бахьан долаш Бетта тIехен тIара цхьайола участкаш тIехен тIа хьалаIаьнначa лаьлача магио къайлаяьхай. Из бахьан долаш хьахиннад базальтови породех латта Бетта тIара «фордаш» а. Бетта «материкаш», гучох, ца лалаш йиеча хандритови состава юххьанцара вещество я. Цу тайпара, гучох, Бутт — шийн результаташ цул тIехен тIа юкъ-юкъе мара хьагучахлевза йолча дифференциаце юххьанцара этапаш а йолаш сигалара тела я.

ХIанз хьалхара эксперименташ мара а яьц, хьалхара результаташ мара хьа а кхачаш. Гучох, тIеххьара соцамаш де хIана а хьалха да. Цхьабакъда, хIанзе а шьера гу, Бетта тIа ахийтача советски станцей новкъостала хьакхачийтача результаташа Бетта беча тохкама юкъе, эттара хьалхарча аргIанна цул тIагIолларча тIоаи лоаттам, структура, свойстваш Iомаяра юкъе мах бахь варгвоашаш доккха дакъа лаьлалга.

(АПН.)

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛАДУВГIА, ХЬАЖА

РАДИО

2 март

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьттахьалхьаш (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.25 — Москва. 8.10 — «Сердало» газета обзор. 8.35 — ВIашой доазаш хилалеш яха передача (эрсий меттала). 8.35 — «ДоттагIий» яха школьникашта йола передача (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.05 — «Веке къонтешо» яха Бонов Аьмада романа тIера цхьа дакъа (гIалгIай меттала). 16.20 — Ашараш. 16.30 — Къонахи (эрсий меттала). 17.00 — РадиоладугIархой декхар кхоачашдаь оттадаь концерт. 18.00 — РадиоладугIархой каттарашта шоа лууш (эрсий меттала). 18.10 — Концерт.

3 март

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш передачай программа. 7.30 — Москва. 8.00 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — Шоана лууш ешарий эшараш. 9.00 — Москва. 15.20 — «Дуьне эза чоага» яха Ахмадов учира (нохчий меттала). 15.40 — Халкъий барт тайнача дезал» (эрсий меттала). 16.00 — Москва. 16.30 — Замица тIа боахаш (эрсий меттала). 17.00 — Къонахи (гIалгIай меттала). 17.30 — Спортивни орбита тIа яха радиовикторина. 18.00 — Спортсменаш шоайн кхоачашдеш оттадаь концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 март

15.00 — Дунен мехкашта юкъе доттагIчa тьаьлаз дола къамаьл. 15.20 — Киножурнал. 15.30 — 50 шерa ваь гIулеянаш. 1906-гIа шу. 16.25 — «Вертикаль» яха художественни фильм. 17.40 — Кинолюбителий клуб. 18.45 — Берашта йола фильм. 19.30 — Хьахе дола IомалIе (бераштIа передача). 19.50 — Лоанометражни художественни фильмий сборник. 20.30 — «Хаи» яха информационни программа. (ЦТ) 21.00 — Огонека почта. (ЦТ) 22.00 — Интервидени. Кхестаэ шо тIа кенкабаламе дунен хьалхара моттиг яккхара. Швейцарера передача. (ЦТ).

3 март

15.00 — Варттайна береш. Хьалхара цига — ванна. 15.35 — Берашта йола фильм. 16.00 — Ах бIаь шера хаь «Гунаевке» 1906-гIа шу. 16.35 — Ашараш. 17.00 — Интервидени. Кхестош ше тIа гIолла хоккалара дунен тIа хьалхара моттиг яккхара. Швейцарера передача. (ЦТ) 19.00 — С. Валуева Максим Горькега дахьийта письмо. Передача (нохчий меттала). 19.20 — Берашта йола фильм. 19.35 — ЦхьайтталагIaча областной комсомольски конференце делегаташта йола концерт. 20.40 — «Іаи дуйна» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица. 11 (2-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-38; редактора заи — 3-39-11; жавапхьожии секретара — 3-34-38; партийни дахарий, культурай, промышленностей отделий — 3-42-30; шорта бовхамех письмой отделий — 3-42-26.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина. 11 (2-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-38; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-26.

«Грозненский рабочий» издательство типография. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» проспект Революции, 7/84.

СФ03048. Заказ № 953.